

VOOR DE KRINGLEIDER

Beste kringleider,

Hieronder vind je suggesties om de bijeenkomsten rond het boek Jesaja verder in te vullen.

Meestal is er een binnenkomeer: een korte activiteit om het thema van de avond alvast te introduceren, voordat de bijbeltekst zelf en de vragen aan de orde komen. Daarnaast vind je voor elke bijeenkomst vragen of opdrachten om het thema verder uit te diepen.

Sommige vragen kunnen altijd, los van het thema van de bijeenkomst, helpen om de bijbeltekst beter te begrijpen. Deze vragen kun je eventueel stellen meteen nadat je de bijbeltekst hebt gelezen. Denk aan vragen zoals:

- Wie is aan het woord?
- Aan wie is de tekst gericht?
- Wat gebeurt in de tekst? Wat zijn de belangrijkste werkwoorden?
- Welke personen of groepen komen in de tekst voor, naast de spreker en de luisteraars?
- Zegt de tekst iets over het verleden, het heden of de toekomst?
- Herken je bepaalde woorden of thema's die ook in andere bijbelteksten voorkomen?
- Hoe zou je deze tekst in één zin samenvatten?

We wensen je vruchtbare bijeenkomsten toe!

Bijbelstudie 1: Introductie van Jesaja (Jesaja 1:1-20)

... Om te beginnen: Leg post-its in drie verschillende kleuren, pennen, en een groot vel papier klaar. Deel post-its in twee kleuren uit en vraag aan iedereen om daarop hun antwoord op twee vragen te schrijven:

- Wat is je eerste gedachte bij het boek Jesaja?
- Op welke vragen hoop je antwoord te krijgen?

Laat iedereen de post-its op het grote vel plakken. Deel vervolgens post-its in de derde kleur uit. Hierop mogen de deelnemers een reactie schrijven op een van post-its op het vel. Praat er eventueel nog over door. Zijn er vragen en gedachten die bij veel mensen leven? Wat kan iedereen bijdragen om de bijeenkomsten tot een succes te maken?

Gespreksvragen:

- Waarmee vergelijkt God de Israëlieten in vers 2 en 3? Wat roept die vergelijking bij je op?
- Lees vers 4-5. Als je de houding van Israël met één woord zou moeten omschrijven, welk woord zou dat zijn?
- Maak een opsomming van alle dingen die de Israëlieten volgens vers 11-15 doen om God te vereren. Hoe reageert God hierop?
- Wat is volgens God de grootste fout die het volk maakt? Herken je iets van die fout in je eigen omgeving?

Bijbelstudie 2: De gelijkenis van de wijngaard (Jesaja 5:1-24)

... Om te beginnen: In de tekst van vandaag spelen smaken een belangrijke rol: wrang, bitter en (te) zoet. Zet glazen water of limonade neer. Voeg (van tevoren) bij een paar glazen iets toe: een eetlepel citroensap, een scheutje azijn, of 1-2 eetlepels suiker. Wie durft een slokje te nemen? Wat voor smaak verwachtte diegene, en hoe was de smaak echt?

Bijbeltekst: Laat de bijbeltekst door twee verschillende mensen voorlezen. De ene leest vers 1-2, 7-12 en 16-20. De ander leest vers 3-6 en 13-15.

Gespreksvragen:

- Jesaja vergelijkt het volk met een wijngaard. Waarom zou hij juist voor dat beeld hebben gekozen (en niet, bijvoorbeeld, voor een graanveld of een moestuin)?
- De luisteraars worden opgeroepen om recht te spreken tussen God en zijn wijngaard. Hoe zou jij op die oproep reageren?
- Waarop richten de mensen waarover Jesaja in vers 8-12 spreekt hun aandacht? Wat vinden ze belangrijk? En wat zien ze over het hoofd?
- Laat de bijbeltekst nog eens voorlezen en laat iemand alle begrippen meeschrijven waarin het woord 'recht' voorkomt. Iemand anders schrijft mee in welke verzen recht of onrecht met andere begrippen omschreven wordt. Wat zeggen de twee lijsten over God?

Bijbelstudie 3: Straf en reiniging (Jesaja 6:1-13)

- ⋯⋯ Om te beginnen: Bij zijn roeping ervaart Jesaja iets van de overweldigende heiligheid van God. Hij wordt er stil van. Zet een kaars op tafel en laat iedereen hier één à twee minuten in stilte naar kijken. Lees van tevoren eventueel een vers voor over Gods heiligheid (bijvoorbeeld Psalm 47:9 of Psalm 99:5).

Gespreksvragen:

- Wat zou Jesaja bedoelen met 'onreine lippen'?
- Jesaja's lippen worden gereinigd. Herkennen de deelnemers de ervaring dat soms een pijnlijk proces voorafgaat aan nieuwe mogelijkheden? Wie wil hier iets over vertellen?
- Wat is volgens de deelnemers nodig om als boodschapper van God op te treden? Denkt iedereen hier hetzelfde over?

Bijbelstudie 4: Vertrouwen (Jesaja 7:1-17)

- ⋯⋯ Om te beginnen: Leg verschillende plaatjes of foto's op tafel. Er mag van alles op staan: mensen, iets uit de natuur, voorwerpen of symbolen. Laat iedere deelnemer er één kiezen waarin hij of zij iets van de aanwezigheid van God ontdekt, en er (kort!) iets over vertellen.

Gespreksvragen:

- Laat het tekstgedeelte door drie mensen voorlezen: een verteller, Jesaja (die ook de woorden van God voorleest) en Achaz. Is de politieke situatie voor iedereen helder?
- Koning Achaz is in het nauw gedreven. Laat de deelnemers in tweetallen ervaringen uitwisselen waarbij zij met de rug tegen de muur stonden. Hoe reageerden ze toen?
- Welke associaties roept het teken van de zwangere jonge vrouw op? Veranderen die in het licht van de context waarin dit teken in Jesaja 7 gegeven wordt?

Bijbelstudie 5: Van duisternis naar licht (Jesaja 8:23b-9:6)

- ⋯⋯ Om te beginnen: Lees de bijbeltekst en bespreek de algemene vragen uit de inleiding op het kringleidermateriaal. Schrijf de antwoorden eventueel op een groot vel papier. Zoek ontbrekende informatie op via debijbel.nl, bijvoorbeeld over de stammen en volken die genoemd worden.

Gespreksvragen:

- Jesaja geeft verschillende beelden voor de vreugde van het volk. Wat voor beelden zouden daar in onze tijd bij passen?
- Welke titel voor de beloofde koning spreekt het meest aan?
- Voor christenen is deze tekst verbonden met Kerst. Hoe komt dat? En in hoeverre is het terecht?

Bijbelstudie 6: Oordeel en redding (Jesaja 11:1-16)

- ...❖ Om te beginnen: Leg post-its in twee verschillende kleuren en een groot vel papier klaar. Lees met elkaar de tekst, vers voor vers. Jesaja 11:1-16 beschrijft een toekomstige situatie die tegenovergesteld is aan de situatie op het moment waarop deze tekst geschreven wordt. Beschrijf samen zo uitvoerig mogelijk de situatie op het moment van schrijven én de verandering die daar volgens Jesaja in komt. Gebruik hiervoor de post-its, één kleur voor de oorspronkelijke situatie, en de andere voor de nieuwe situatie.

Gespreksvragen:

- Welke onderdelen van de oorspronkelijke situatie zijn ook nu nog herkenbaar?
- Op welke concrete veranderingen hoop je? Helpt de tekst van vandaag om daar woorden aan te geven?

Bijbelstudie 7: Een wereld zonder dood (Jesaja 25:1-12)

- ...❖ Om te beginnen: Laat een aantal rouwkaarten of rouwadvertenties zien (vraag eventueel van tevoren aan de kringleden om zelf een rouwkaart mee te nemen). Welke hoop spreek uit de kaarten – of juist niet?

Gespreksvragen:

- Wie wordt bedoeld met ‘hun’ in vers 2? Aan wie denk je hierbij, in onze tijd?
- Hoe zou je de beeldspraak in vers 4-5 in eigen woorden weergeven? Lees er eventueel een andere vertaling naast, zoals de Bijbel in Gewone Taal.
- Lees Openbaring 21:1-8. Welke overeenkomsten zijn er? En welke verschillen?
- Laat iedereen in een paar zinnen vertellen hoe hun ideale wereld eruitziet. Wat is nodig om die te bereiken? Lijken de antwoorden op Jesaja 25:1-12? Waarom wel of niet?

Bijbelstudie 8: God zal bevrijden (Jesaja 35:1-10)

- ...❖ Om te beginnen: Maak een rondje, waarbij iedereen kort vertelt over een ervaring in de natuur die voor hem of haar met God te maken had.

Gespreksvragen:

- Jesaja 34 en 35 vormen een schakel tussen het eerste en het tweede deel van het boek. Welke elementen herkennen de deelnemers van tekstgedeelten die eerder gelezen zijn? Wat voor verwachting wekt Jesaja 35:1-10 voor de tweede deel van het boek?
- Welke emoties zijn te ontdekken in de tekst? Let ook op emoties die met beeldspraak worden uitgedrukt. Laat de deelnemers in tweetallen uitwisselen wanneer ze voor het laatst een van die emoties ervaren hebben.
- Lees Matteüs 11:1-6. Waarom zou Jezus hier de woorden van Jesaja gebruiken om zijn eigen werk te beschrijven?
- De tekst van vandaag was de laatste uit het eerste deel van Jesaja, dat ontstaan is in de tijd voordat Israël in ballingschap werd weggeleid. Kan iedereen twee punten noemen die er voor hem uitsprongen in dit eerste deel?

Bijbelstudie 9: Redding en troost (Jesaja 40:1-11)

- Om te beginnen: Laat iemand Klaagliederen 1:1-3 en 17-19 voorlezen. Laat daarna de tekst van vandaag door iemand voorlezen, terwijl die persoon op een krukje of iets dergelijks staat.

Gespreksvragen:

- Wat is de situatie van Jeruzalem in Klaagliederen 1? En in Jesaja 40? Welke rol speelt God in beide teksten?
- De tekst spreekt van een schuld die voldaan is. Wat is volgens jou nodig om schuld echt uit te wissen?
- Sion en Jeruzalem worden 'vreugdebode' genoemd. Wat betekent dat, volgens jou?
- Vers 3-5 spreekt over een onherbergzaam landschap. Doet dit beeld je aan een periode in je leven denken? Praat hier in tweetallen over.

Bijbelstudie 10: Gods dienaar (Jesaja 42:1-13)

- Om te beginnen: Laat iedereen een 'dienend' beroep noemen of opschrijven. Ken er vervolgens punten aan toe (op een schaal van 1-10) voor de volgende onderdelen:

Prestige

Loon

Invloed

Autonomie

Zichtbaarheid

Gespreksvragen:

- Maak met elkaar een 'functieomschrijving' van de dienaar. Wat doet hij wel? En wat niet? Hoe goed past die functieomschrijving bij leiders van nu?
- Er staat niet heel duidelijk wie met de dienaar bedoeld wordt. Maakt het voor de betekenis uit of het om een individu of een groep gaat? Aan wie denk je zelf als het om de dienaar gaat?
- Wat voor eigenschappen van God komen in deze tekst naar voren? Hoe zie je het verband tussen die eigenschappen en de beschrijving van Gods dienaar?
- Matteüs ziet in Jezus de dienaar waarover Jesaja hier schrijft (Matteüs 12:17-21). Vind je dat terecht? Waarom wel of niet?

Bijbelstudie 11: Gods gezalfde (Jesaja 44:24-45:13)

- ⋮ Om te beginnen: Geef wat informatie over Cyrus de Grote. Lees bijvoorbeeld iets uit het stukje over deze koning op debijbel.nl voor. Laat daarbij het stukje over Cyrus als de Gods gezalfde weg. Praat er kort over door wat voor indruk de kringleden van deze koning hebben.

Gespreksvragen:

- Een centraal thema in deze tekst is macht. Wie heeft volgens Jesaja macht? Over wie of wat strekt die macht zich uit?
- Een thema dat hiermee te maken heeft, is bevoegdheid. Wie is waartoe bevoegd, en door wie? En wat zijn grenzen aan die bevoegdheid?
- Praat in tweetallen over de vraag waar je zelf macht of gezag over hebt. In hoeverre zie je dat gezag ook als een opdracht, misschien zelfs van God?

Bijbelstudie 12: Een hernieuwde roeping (Jesaja 49:1-13)

- ⋮ Om te beginnen: Maak een rondje en laat iedereen antwoord geven op de volgende vraag: Wat was de moeilijkste opdracht die je ooit hebt moeten uitvoeren?

Gespreksvragen:

- Wat voor gevoel verwoordt de dienaar in het eerste deel van vers 4? Herken je dat gevoel? En dat van het tweede deel?
- Lees Hebreeën 4:12-13. Hoe vult deze tekst de betekenis van Jesaja 49:2 aan?
- Hoe omschrijft God de taak van dienaar in vers zes? Wat zegt dit over God?

Bijbelstudie 13: Het vertrouwen van de dienaar (Jesaja 50:4-11)

- ⋮ Om te beginnen: Laat een aantal portretfoto's zien, van 'gewone' mensen, mensen die macht of rijkdom uitstralen, en mensen die juist door het leven getekend, of misschien zelfs mishandeld zijn. Wie lijkt het meest op een dienaar van God?

Gespreksvragen:

- Vergelijk Jesaja 50:4 met Jesaja 49:2.
- In deze en de vorige tekst is de tong een belangrijk beeld. Wissel (eventueel in tweetallen) uit wanneer je voor het laatst je tong als zwaard hebt gebruikt (Jesaja 49:2), en wanneer juist om een moedeloze op te beuren (Jesaja 50:4).
- Wat roepen de laatste verzen van dit stuk op?

Bijbelstudie 14: De dienaar draagt ons lijden (Jesaja 52:13-53:12)

- ⋯⋯ Om te beginnen: Leg vellen papier en pennen klaar. Lees de tekst rustig voor en laat iedereen opschrijven bij welke verzen associaties met Jezus opkomen. Leg de vellen papier vervolgens terzijde. Leg uit dat je de tekst eerst wil bespreken op de manier zoals de eerste toehoorders hem begrepen: als een profetie voor en over het volk Israël in ballingschap.

Gespreksvragen:

- Hoe omschrijven de sprekers de rol van de dienaar en hun eigen rol?
- ‘Hij was veracht, door mensen gemeden’, staat er in vers 3. Heb je zelf ook de neiging om mensen die onder lijden gebukt gaan te mijden? Waarom wel of niet?
- Haal nu de papiertjes van het begin van de bijeenkomst weer tevoorschijn, en deel de inhoud met elkaar. Welke nieuwe betekenis krijgt de tekst tegen de achtergrond van het Nieuwe Testament?

Bijbelstudie 15: Gods onverwachte trouw (Jesaja 54:1-10)

- ⋯⋯ Om te beginnen: Op debijbel.nl vind je een afbeelding en informatie over de tenten die mensen in de tijd van Jesaja gebruikten (zoek op ‘tent’). Laat de afbeelding van de tent zien, en vertel wat daarover gezegd wordt op debijbel.nl.

Gespreksvragen:

- Welke andere bijbelteksten kennen jullie waarin Israël met een vrouw wordt vergeleken? Welke overeenkomsten en verschillen zijn er met die teksten?
- Lees ook Jeremia 10:19-20. Hoe past deze tekst bij die van vandaag?
- Als je zelf een titel moest bedenken voor deze tekst, hoe zou die dan luiden?

Bijbelstudie 16: Een nieuw verbond (Jesaja 55:1-13)

- ⋯⋯ Om te beginnen: Maak een rondje en laat iedereen twee dingen noemen die voor hem of haar bij echt geluk horen. Hoeveel van de dingen die genoemd worden zijn met geld te betalen?

Gespreksvragen:

- Wie wordt in deze tekst aangesproken?
- Wat zou bedoeld worden met het voedsel en de drank in vers 1? En wat met de dingen die juist niet kunnen verzadigen?
- Dat woorden de werkelijkheid niet alleen beschrijven maar ook kunnen veranderen, is een bekend concept uit de taalwetenschap. Dit wordt ‘performatieve uitspraken’ genoemd. Een bekend voorbeeld is ‘ik verklaar jullie tot man en vrouw’. Welke voorbeelden zijn er nog meer? Hoe kunnen die voorbeelden verhelderen wat God over zijn eigen woorden zegt?
- De tekst van vandaag was de laatste uit het tweede deel van het boek Jesaja. Wissel met elkaar uit wat voor iedereen de belangrijkste boodschap van dit deel was.

Bijbelstudie 17: Iedereen is welkom (Jesaja 56:1-8)

Gespreksvragen:

- Welke verbanden zijn te ontdekken met eerdere teksten uit Jesaja?
- In Matteüs 5:1-12 noemt Jezus bepaalde groepen 'gelukkig', net als de profeet in Jesaja 56:2. Hoe vullen die twee teksten elkaar aan?
- De sabbat komt verschillende keren voor in deze tekst. Waarom zou hier zoveel nadruk op liggen?
- Denk even na over je eigen kerk. Wat is nodig om daar helemaal bij te horen? Lijkt dat op wat God in deze tekst zegt?

… Opdracht voor thuis: Wissel uit welke mensen in je omgeving er niet helemaal bij horen. Wat kun je doen om hen welkom te laten voelen? Spreek concrete acties af en kom hier volgende keer nog even op terug.

Bijbelstudie 18: Gods wapenrusting (Jesaja 59:1-21)

Gespreksvragen:

- In deze tekst wordt veel beeldende taal gebruikt. Wat voor concrete houdingen of handelingen horen bij deze beelden?
- In vers 1-8 spreekt de profeet eerst tot en dan over het volk. In vers 9-15 spreekt het volk over zichzelf. Wat komt overeen in deze twee tekstgedeelten, en wat verschilt?
- Hoe reageert God in het laatste deel van de tekst? Is die reactie begrijpelijk?
- Lees vers 21 voor in de Bijbel in Gewone Taal. Maak een rondje: hoe geeft iedereen invulling aan de opdracht in dit vers?

Bijbelstudie 19: Het genadejaar komt (Jesaja 61:1-11)

… Om te beginnen: Zorg vandaag voor iets extra lekkers bij de koffie. De tekst van vandaag gaat over een feestelijke gebeurtenis, dat mag best gevierd worden!

Gespreksvragen:

- In de tekst heeft bevrijding soms een concrete en soms een meer geestelijke betekenis. Wat hebben die twee met elkaar te maken?
- Wat voor beloftes krijgen de mensen voor wie deze tekst bedoeld is? Krijgen ze ook een opdracht?
- Lees ook Lucas 4:14-21. Maak een rondje: hoe ervaart iedereen de bevrijding die Jezus naar eigen zeggen heeft gebracht?

Bijbelstudie 20: wraak of redding (Jesaja 63:1-6)

- Om te beginnen: Leg een groot vel papier op tafel met daarop de woorden 'heilige woede'. Laat iedereen op post-its hun gedachten bij die woorden opschrijven en ze eromheen plakken.

Gespreksvragen:

- Op welke manier brengt God in deze tekst redding?
- Discussieer met elkaar over de stelling: 'Het doel heiligt de middelen'. Verdeel de groep eventueel in twee groepjes, een 'pro-groep' en een 'contra-groep'.

Bijbelstudie 21: Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Jesaja 65:17-25)

Gespreksvragen:

- 'Wat vroeger was raakt in vergetelheid' staat in vers 17. Wat zouden de deelnemers het liefst voor altijd vergeten?
 - Hoe beschrijft God in deze tekst de relatie tussen hemzelf en zijn volk. Hoe verschilt dat van eerdere teksten uit het boek Jesaja?
 - Het gaat in de tekst vaak over kinderen. Wat voor wereld wens je de kinderen van nu toe?
- Om af te sluiten: Laat de deelnemers in tweetallen delen wat hen het meest is bijgebleven van de bijeenkomsten. Welke vragen zijn beantwoord, en welke vragen zijn misschien ontstaan? Deel dit vervolgens ook met de hele groep.